

**Institutul
European
din România**

**RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE
ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL,
RECOMANDĂRI DE POLITICI**

STUDII DE STRATEGIE ȘI POLITICI SPOS 2016

Autori:

Rodica Milena Zaharia (coordonator)

Cornel Ban

Alexandra-Maria Popescu

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

Obiective de cercetare:

- rolul migrației legale în echilibrarea balanței dintre cererea și oferta de forță de muncă
- identificarea principalelor caracteristici ale pieței muncii din România și a provocărilor cu care se confruntă
- creionarea unor direcții de dezvoltare a unor politici publice menite să asigure o integrare a imigranților din țările terțe, care să răspundă nevoilor pieței muncii și cerințelor de dezvoltare a economiei românești.

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

Structura studiului – 2 axe:

- contextuală, de identificare a principalelor probleme cu care se confruntă imigrația din țările terțe în UE și în România (capitolul 1 și 2).
- posibile căi de dezvoltare a politicilor publice, menite să asigure o integrare a imigranților din țările terțe, care să răspundă nevoilor pieței muncii și cerințelor de dezvoltare a economiei românești (capitolul 3 și capitolul 4).

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA. EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

Metodologia

- Studiu calitativ, bazat pe:
 - Analiza critică a literaturii (studii, articole, date statistice)
 - Interviuri în profunzime
 - Focus grupuri
- Limite
 - Un subiect foarte complex
 - Un subiect eminent dependent de contextul social, economic și politic, atât intern, cât și internațional (Brexit, administrația Trump, alegeri în Franța, Germania, Olanda în 2017)

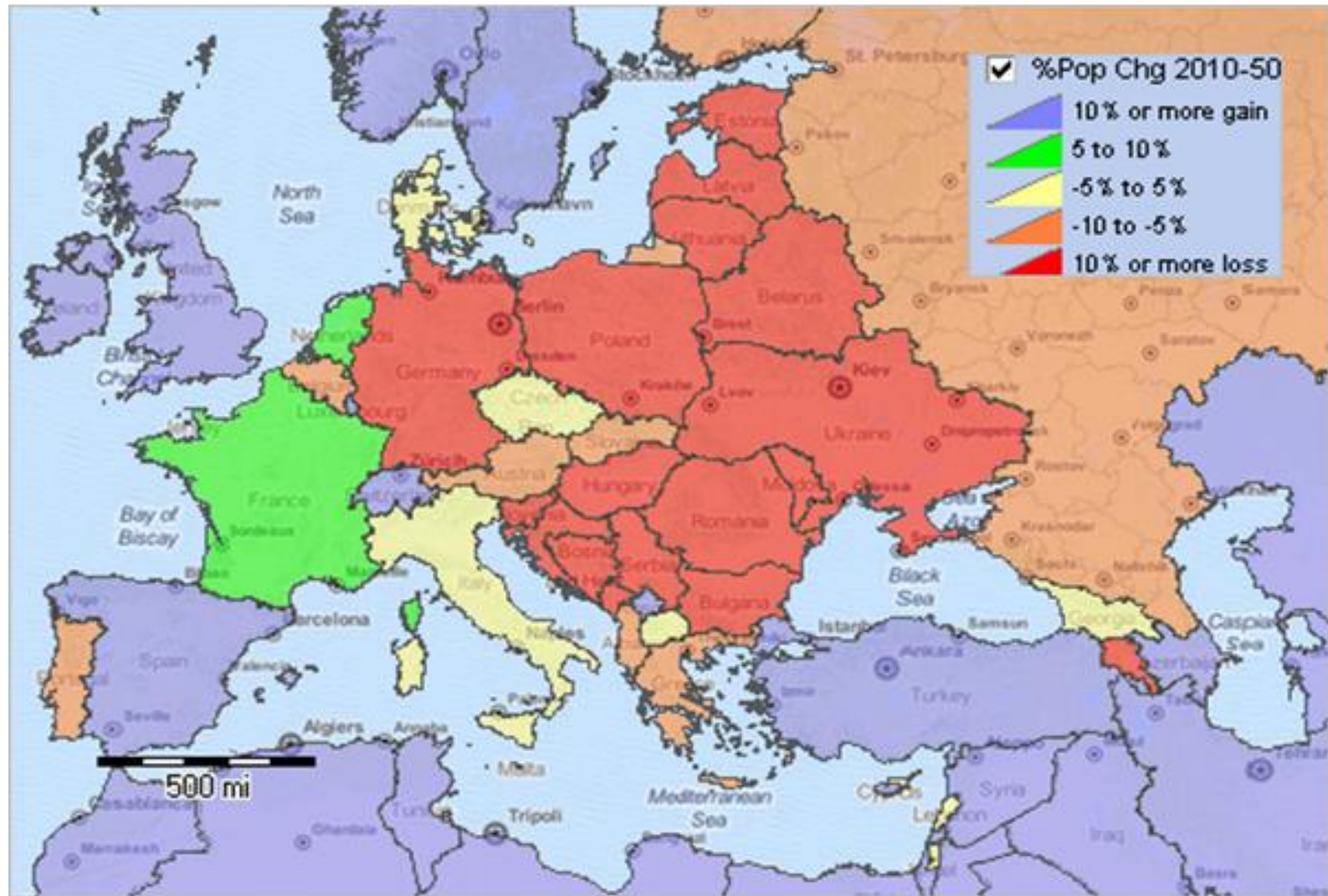
RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA. EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

Primul capitol al studiului se concentrează pe contextul european al relației dintre migrație și piața muncii.

- *declinul demografic accentuat*
- *eficiență redusă a politicilor de integrare a imigranților din țările terțe pe piața muncii*
- *eficiența redusă a politici de atragere a imigranților, în special a celor înalt calificați.*

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA. EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

Țara	Diferența de angajabilitate dintre naționali și cetățeni ai țărilor terțe (mii persoane, 2013) Sursa: după http://dx.doi.org/10.1787/888933213893	
	Educație scăzută	Educație superioară
Olanda	-18.89	-23.65
Belgia	-14.83	-27.19
Germania	-13.52	-19.19
Franța	-13.37	-23.19
Danemarca	-13.33	-14.03
Regatul Unit	-10.90	-8.67
Finlanda	-7.16	-26.58
Portugalia	-4.62	-17.18
Letonia	-2.88	-15.44
UE total (28)	-2.35	-16.01
Spania	-1.37	-18.82
Irlanda	2.84	-13.64
Grecia	6.79	-22.24
Luxemburg	8.96	-20.63
Cipru	41.46	-12.80
Cehia	42.85	-7.87

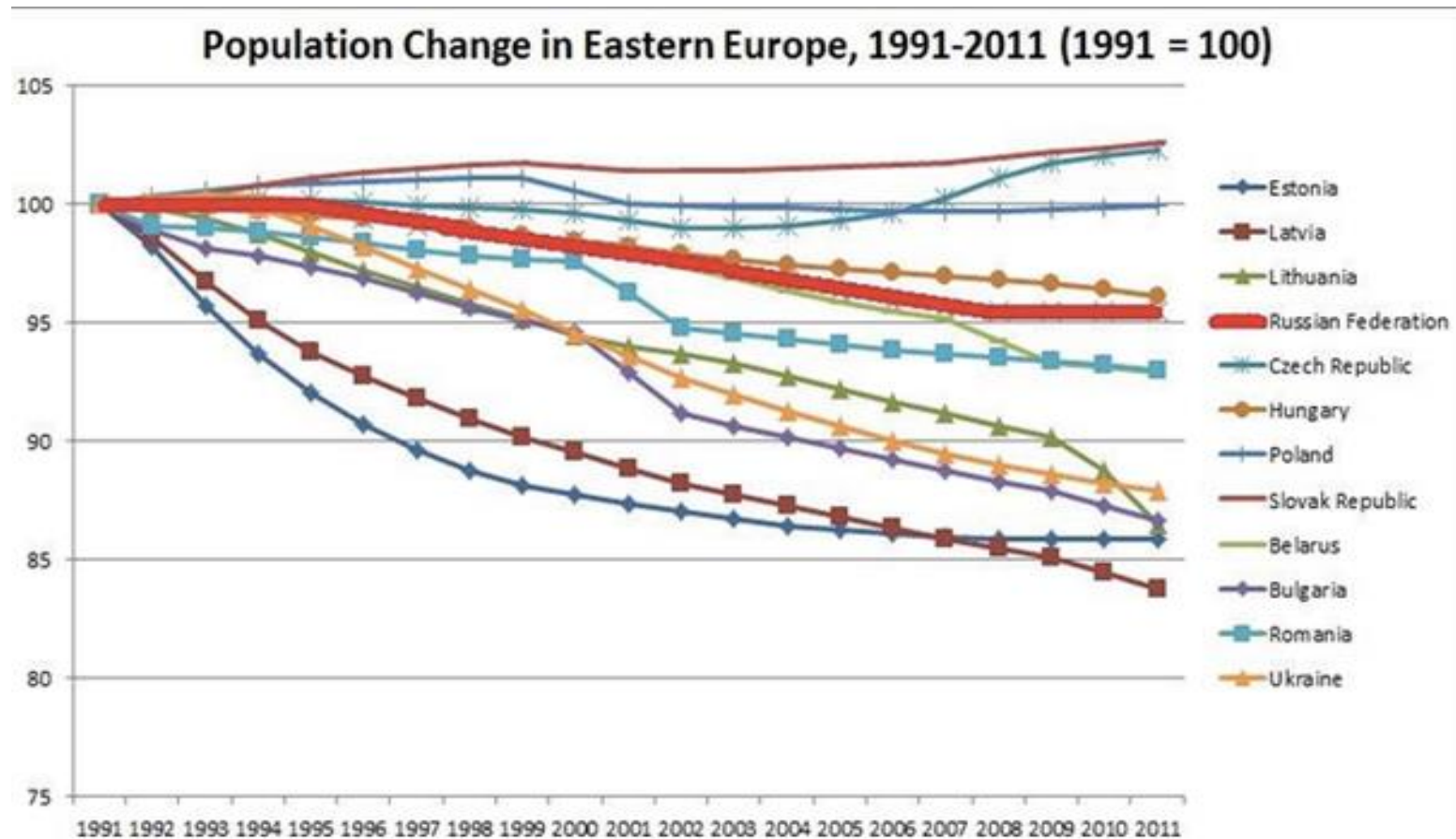
RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

Cel de-al doilea capitol: principalele probleme cu care se confruntă piața forței de muncă din România și situația imigrației în țara noastră

- un puternic declin demografic
- o rată ridicată de îmbătrânire
- una dintre cele mai ridicate rate ale emigrației, în măsură covârșitoare intra-europeană (cu consecințe din ce în ce mai vizibile asupra pieței muncii)

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA. EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

- Rata efectivă de dependență economică (ponderea celor peste 65 ani în totalul angajaților) este estimată, în 2016 între minim 49,2% în Danemarca și maxim de 93% în Slovacia. Pentru 8 țări din UE se estimează că această rata va fi peste 80% în 2060 (Bulgaria, Grecia, Croația, Italia, Polonia, Portugalia, România și Slovacia) (*The 2015 Ageing Report*, EU, pg. 65).
- În **2030**, România va fi a 12a cea mai bătrână țară din lume (<http://www.euromonitor.com/romania-in-2030-the-future-demographic/report>)
- Emigrația netă în România era, în 2015, de 4,39 la 1000 locuitori (a 4a cea mai înaltă rată din UE) (<https://knoema.com/atlas/topics/Demographics/Population/Net-migration-rate>)

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

- Piața muncii din România - deficit practic (acest deficit nu este determinat de insuficiența lucrătorilor, ca număr, ci de o serie de discrepanțe structurale):
 - disparitățile la nivel regional între oferta de locuri de muncă și numărul de lucrători (sunt regiuni cu excedent de forță de muncă și regiuni cu deficit de forță de muncă),
 - slaba infrastructură care nu permite o mobilitate ridicată a forței de muncă dintr-o regiune în alta,
 - asimetriile salariale între județe,
 - slaba calificare a forței de muncă,
 - lipsa de personal în anumite domenii.

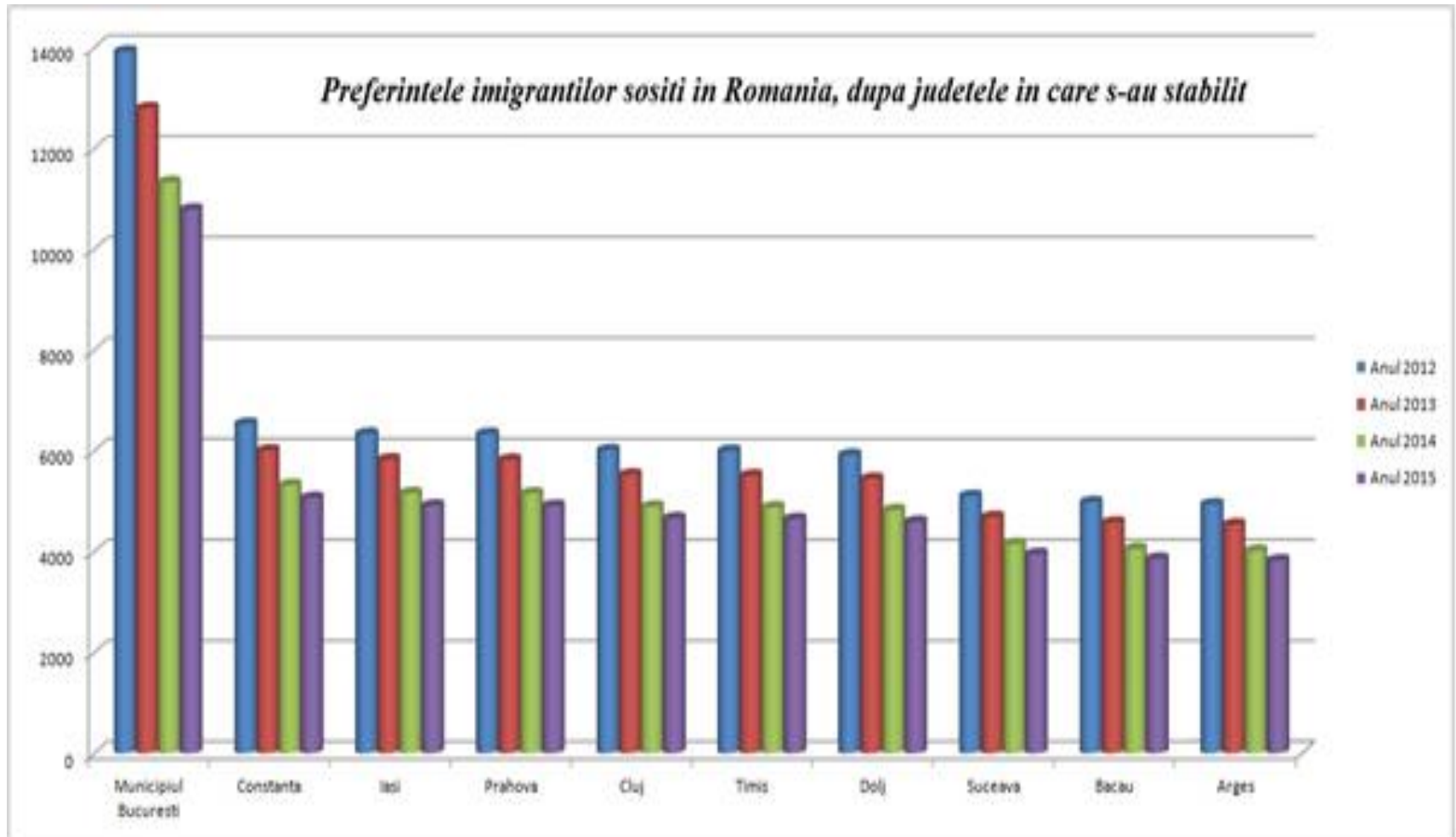

Imigrația din țările terțe în România

- În jur de 40 000 imigranți
 - O cincime dintre imigranții din țara noastră - categoria celor veniți să studieze.
 - Cei care au optat pentru un loc de muncă în România, sub 15% din numărul imigranților din țările terțe
 - ponderea celor care au dezvoltat mici afaceri în România, sub 5%.
- Cei mai mulți imigranți noneuropeni din România (aproximativ 50%): din Republica Moldova, Turcia, China și Siria.
- Majoritatea imigranților sunt tineri (sub 35 ani) și bărbați (peste 60%).
- Participarea imigranților pe piața muncii: sectoare preponderent ocupate de bărbații muncitori imigranți (de ex. construcții, mici afaceriști) și sectorul muncii domestice și de îngrijire ocupat de femei (de ex. muncitoarele filipineze angajate în gospodăriile din România).
- „modelul” imigrației în România: zonă urbană, cu nivel de dezvoltare economică ridicat, centru universitar și apropiată geografic de principalele surse de imigrație sau de București.

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

RELAȚIA DINTRE FENOMENUL MIGRAȚIEI LEGALE ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA.
EVOLUȚII RELEVANTE, IMPACT POTENȚIAL, RECOMANDĂRI DE POLITICI

- *Capitolul al treilea* propune o serie de măsuri pentru îmbunătățirea pieței muncii.
- *atenuarea deficitului demografic*
 - Concediu de maternitate/paternitate generos pentru ambii părinți, combinat cu prevederi publice de îngrijire a copilului în totalitatea timpului.
 - Reconcilierea vieții profesionale cu viața privată, prin mutarea accentului de pe concediul de creștere a copilului pe remunerarea corespunzătoare a muncii suplimentare
 - Granturi pentru angajatorii care deschid creșe și grădinițe pe durata programului de lucru
 - Cultivarea de noi norme sociale legate de responsabilitatea paternală

Creșterea atractivității pieței muncii:

- Lupta împotriva șomajului de lungă durată
- Reforma fiscală (reducerii fiscalității pe muncă și creșterea ei pe capital)
- Programe de recalificare pentru cei de vârstă medie cu calificări reduse și medii
- Creșterea angajabilității absolvenților, prin:
 - *consolidarea sistemică a învățământului profesional*
 - *implicarea mediului de afaceri în conceperea curriculei universitare și cea a școlilor profesionale.*
- Dezvoltare a infrastructurii înspre transportul public urban și periurban
- Îndepărtarea politicilor salariale de la obiectivul salariilor mici
- Politici sectoriale axate pe industriile cu salarii mari
- Investiția în crearea de rețele și circulația creierelor
- Atragerea imigranților cu calificări profesionale medii

Al patrulea capitol propune direcții de acțiune pentru facilitarea accesului migranților legali în România, cu accent pe imigranții înalt calificați. Se recomandă:

- Un cadru legislativ permisiv pentru atragerea de imigranți
- Integrarea imigranților pe piața muncii
- Colaborarea interinstituțională
- Dezvoltarea învățământului *STEM* (*Science, Technology, Engineering and Mathematics*/Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică, în limba engleză)
- Atragerea de studenți străini și facilitarea rămânerii în România pentru sectoare deficitare (medical, IT)

Concluzii

- Migrația este un subiect
 - deosebit de complex (implică foarte multe dimensiuni)
 - extrem de sensibil la contextul politic, social și economic (Brexit, Administrația Trump)
 - dificil de urmărit și comensurat (înregistrări statistice deficitare, multitudine de indicatori, dificultatea comparării datelor la nivel internațional din pricina lipsei de uniformitate în măsurarea lor)
 - România este, mai degrabă reactivă în relația cu migrația

Vă mulțumim!

